

MIELI 2

13. NUORUUS ON IDENTITEETIN RAKENTAMISEN AIKAA

IDENTITEETTI – KUKA MINÄ OLEN?

Identiteetti

- yhtenäinen ja jatkuva minuuden kokemus
- sisältää samastumisen tiettyihin rooleihin, tapoihin, uskomuksiin ja arvoihin sekä itsen määrittelyn osaksi joitain ryhmiä, yhteisöjä tai kulttuureja

Identiteetin kehitys

- alkaa lapsuudessa, keskeistä aikaa kehitykselle erityisesti nuoruus ja varhaisaikuisuus
- Kehittyy ja muotoutuu yksilön, yhteisön ja kulttuurin välisessä vuorovaikutuksessa
- dynaaminen: muovautuu elämänsä aikana

IDENTITEETIN OSA-ALUEET JA KOKONAISIDENTITEETTI

Identiteetin osa-alueet

- identiteetillä monia eri muotoja
- esim. henkilökohtainen identiteetti, sosiaalinen identiteetti, kulttuuri-identiteetti
- osa-alueet voivat liittyä myös eri rooleihin tai elämäntilanteisiin
 - esim. ammatillinen identiteetti, parisuhde-identiteetti

Kokonaisidentiteetti

- Henkilölle merkityksellisten identiteetin osa-alueiden yhteenveto

**HENKILÖ-
KOHTAINEN
IDENTITEETTI**

itsensä määrittelemistä
ainutkertaisena yksilönä,
tunne omasta
ainutlaatuisuudesta

**SOSIAALINEN
IDENTITEETTI**

itsensä määrittelemistä
osaksi jotakin laajempaa
yhteisöä tai
sosiaalista ryhmää

**KULTTUURI-
IDENTITEETTI**

itsensä määrittelemistä
osaksi jotakin kulttuuria
tai yhteisön jakamia
yhteisiä kulttuurisia
arvoja

**IDENTITEETIN
OSA-ALUEITA**

**ETNINEN
IDENTITEETTI**

itsensä määrittelemistä
osaksi jotakin
kansanryhmää
tai etnistä ryhmää

**SEKSUAALI-
IDENTITEETTI**

kokemusta omasta
seksuaalisuudestaan

**SUKUPUOLI-
IDENTITEETTI**

kokemusta omasta
sukupuolestaan
tai suku-
puolettomuudestaan

JAMES MARCIA: KOKONAISIDENTITEETIN RAKENTUMINEN

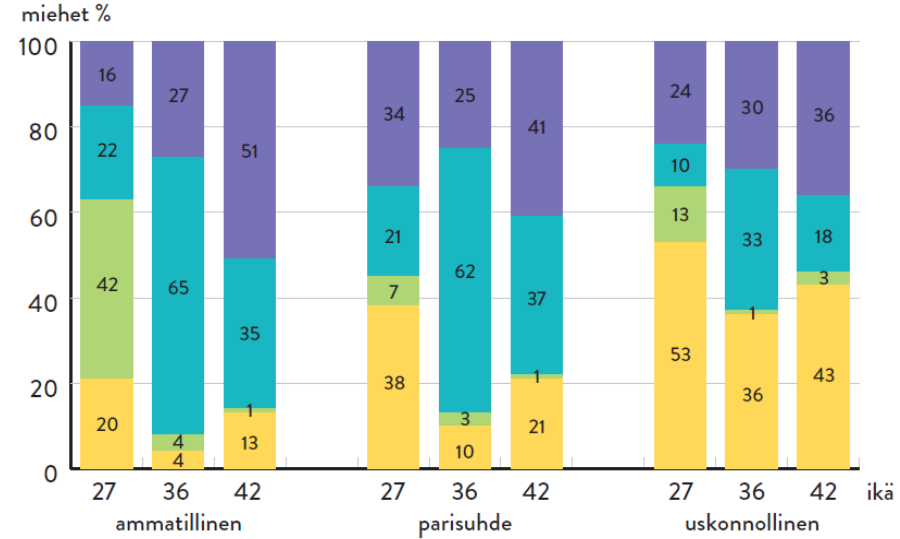
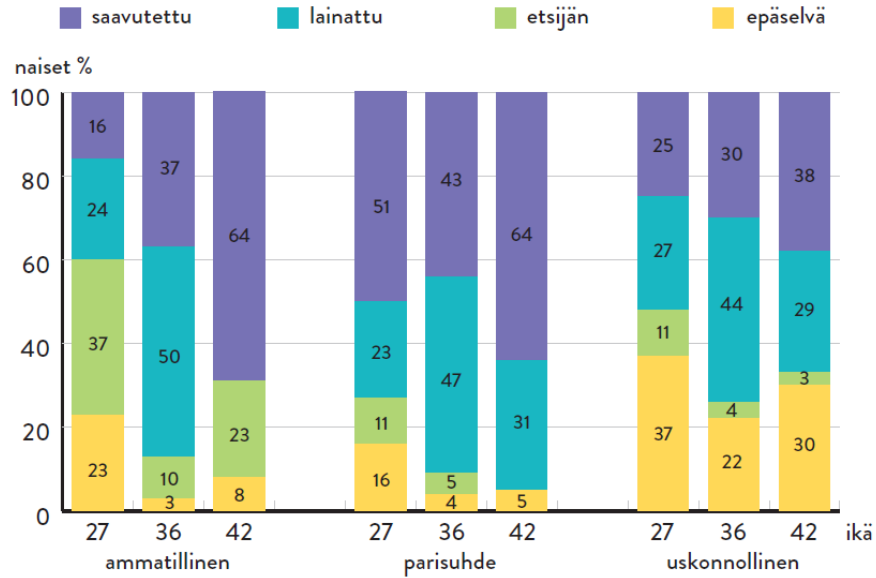
Identiteetin kehityksen kaksi keskeistä ulottuvuutta:

1. Identiteetin aktiivinen ja omakohtainen etsintä
2. Sitoutuminen omiin kiinnostuksiin, arvoihin ja näkemyksiin

IDENTITEETIN KEHITYSVAIHEET MARCIAN MUKAAN

		Onko identiteettiä etsitty?	
		ei	kyllä
Onko identiteettiin sitouduttu?	ei	epäselvä identiteetti	etsijän identiteetti
	kyllä	lainattu identiteetti	saavutettu identiteetti

TUTKIMUS IDENTITEETIN OSA-ALUEIDEN RAKENTUMISESTA ERI IKÄISILLÄ AIKUISILLA

(Muokattu lähteestä Fadjukoff et. al. 2015)

HENKILÖKOHTAINEN IDENTITEETTI

- **Henkilökohtainen identiteetti:** itsensä määrittelemistä ainutkertaisena yksilönä suhteessa toisiin ihmisiin ja ryhmiin
 - henkilökohtaisten arvojen, normien ja uskomusten sekä elämäntavoitteiden omaksuminen ja niiden kehittäminen
- **Elämänsuunnittelu:** yksi tärkeä osa henkilökohtaisen identiteetin rakentamista
 - nuori suunnittelee ja tekee töitä asettamiensa tavoitteiden saavuttamiseksi
 - ei vain yksilöllistä ajattelua; tapahtuu laajassa sosiaalisessa ympäristössä

HENKILÖKOHTAINEN IDENTITEETTI - KERTOMUS ITSESTÄ

- Ajatellaan usein **kertomuksena** eli narratiivina, jonka kautta yksilö luo kokonaiskäsitystä itsestään
- **Kielteiset identiteetikertomukset:** voivat muodostua pidemmällä aikavälillä kehityksen riskitekijäksi
 - suurempi riski ongelmakäyttäytymiseen tai mielenterveyshäiriöihin (esim. masennus)
- **Myönteiset identiteetikertomukset:** liittyvät keskeisesti yksilön kokemukseen omasta arvostaan
 - itsensä hyväksyminen: myönteistä itsearvostusta ja omien rajojen tiedostamista

SOSIAALINEN IDENTITEETTI

- **Sosiaalinen identiteetti:** itsensä määrittelemistä osaksi jotakin laajempaa yhteisöä tai sosiaalista ryhmää; “me”
- Vanhempien ja perheen lisäksi vertaisryhmien rooli keskeinen
 - opitaan erilaisia toimintatapoja ja identiteettiin kuuluvia asioita **lähikehityksen vyöhykkeellä**
 - olennaista **vastavuoroisuus**: läheiset ihmiset vaikuttavat nuoreen ja nuori vaikuttaa heihin
 - ryhmän **normit** keskeisiä ajattelulle ja käyttäytymiselle
- Digitaalinen ympäristö (mm. sosiaalinen media ja pelit) merkittävä identiteetin rakentamisen kanava nykypäivänä

KULTTUURI-IDENTITEETTI

- **Kulttuuri-identiteetti:** oman kasvuympäristön tai useampien eri kulttuuri-ympäristöjen tapojen, uskomusten, näkemysten ja arvojen omaksumista
- Yhteisöllinen
 - koostuu samankaltaisesti ajattelevan, toimivan ja kommunikoivan yhteisön jakamista yhteisistä kulttuurisista arvoista
- Yksilöllinen
 - lähiympäristön vaikutus
 - muuttuu ja muovautuu kulttuurin muutosten ja yksilön kasvun/kehityksen myötä

KULTTUURI- IDENTITEETIN RAKENTUMINEN

- Kulttuuri-identiteetti voi koostua useasta eri tekijästä
 - tyypillistä globaalissa ja muuttuvassa maailmassa
- Kulttuuri-identiteetin vahvistaminen
 - vahvistetaan tunnetta ryhmään kuulumisesta ja yhtenäisyyteen pyrkimisestä
 - esim. perinteiden ja uskonnollisten tapojen elvyttäminen ja ylläpitäminen
 - voi olla vastareaktio turvattomuuden tunteelle nopeasti muuttuvassa maailmassa

ETNINEN IDENTITEETTI

- **Etninen identiteetti:** yhteenkuuluvuutta, jota ihminen tuntee johonkin etniseen ryhmään
- Vaikuttaa merkittävästi erityisesti vähemmistöryhmiin kuuluvien ihmisten kokonaisidentiteetin kehitykseen
- Suomessa monia kulttuurisia, kielellisiä, uskonnollisia ja etnisiä vähemmistöjä
 - esim. saamelaiset, suomenruotsalaiset, romanit, juutalaiset, muslimit ja venäläiset
- **Vähemmistöstressi** = vähemmistöasemaan liittyvä psyykkinen kuormitus, jonka syynä yhteiskunnassa vallitsevat syrjivät asenteet muita kuin enemmistöä kohtaan

